

Forslag til folketingsbeslutning
vedrørende en påtænkt ekspropriation af arealer i Ho-Oksby
og Ål kommuner.

Fremsat den 15. december 1964 af *Skræppenborg-Nielsen, Morten Lange, Aksel Larsen*
og *Vivike*.

Folketinget opfordrer forsvarsministeren til at tilbagekalde sin skrivelse af 4. november 1964 til folketingets finansudvalg (finansudvalgets aktstykke nr. 72) vedrørende erhvervelse ved ekspropriation af nogle	nærmere anførte arealer med et samlet tiliggende på ca. 1.840 ha, der er beliggende i Ho-Oksby og Ål kommuner i Sydvestjylland.
--	---

Bilag.

72

Forsvarsministeriet. København, den 4. november 1964.

6 bilag.

[Ikke optrykt].

a. Forsvarsministeriet anmoder herved om finansudvalgets tilslutning til ved ekspropriation at erhverve nogle nærmere anførte arealer med et samlet tilliggende på ca. 1.840 ha, der er beliggende i Ho-Oksby og Ål kommuner i Sydvestjylland og op til det eksisterende militære øvelses- og skydeterræn ved Oksbøl.

b. Som det formentlig vil være finansudvalget bekendt, har fortrinsvis den vest for Store Bælt garnisonerede del af hærens enheder i en længere årrække gennemført sine større skarpskydningsøvelser med artilleri og andre tunge våben under brug af det militære øvelses- og skydeterræn ved Oksbøl i Sydvestjylland, hvor forsvaret råder over 2 lejre henholdsvis Oksbøl Sydlejre, som anvendes til indkvartering af de på skift i skydningerne deltagende militære enheder, og Oksbøl Nordlejre, hvor pansertroppernes kampvognsskole og en del af pansertroppernes konstabelskole, som også benytter skydeterrænet, har tjenestested.

På medfølgende kortplan i 1:25.000 (bilag 1) over det pågældende øvelses- og skydeterræn er de af forsvaret ejede arealer angivet med rød skravering, og som det fremgår heraf, er terrænet stort set opdelt i en sydlig og en nordlig del forbundet gennem et mere eller mindre smalt terrænbælte, der især ud for Ål og Bordrup plantager har karakter af en „flaskehals“.

Den sydligste del, som med hensyn til bredde og dybde udgør den største samlede del af skydeterrænet, anvendes fortrinsvis til målopstillinger og i konsekvens heraf tillige som projektilnedslagsområde, medens den nordlige del fortrinsvis anvendes under de taktiske opmarchmanøvrer, som går forud for stillingsindtagelse med artilleri og andre tunge våben, og som stillingsområde for disse våben m. v. under skydningerne.

De på kortplanen med blå og gul skravering viste områder hører under Klitvæsenet og er for de blås og delvis for de gules vedkommende i det store og hele tilplantet med nåletræer, medens de med grøn skravering angivne arealer er i privat eje og repræsenterer den udvidelse af øvelses- og skydeterrænet, som forsvaret vil anse det for nødvendigt at få gennemført, inden forsvarets eget terræn bliver klemmt inde af den hastigt voksende sommerhusbebyggelse.

Den ovenfor omtalte og på kortplanen viste form af øvelses- og skydeterrænet har allerede fra første begyndelse medført vanskeligheder for de skydende militære enheder i såvel øvelses- som sikkerhedsmæssig henseende, men man har dog indtil de seneste år omend med besvær og for artilleriets vedkommende til en vis grad på bekostning af vigtige øvelsesmomenter kunnet tilrettelægge og gennemføre de for uddannelsen så vigtige øvelser i samlede led med flere våbenarter, idet man mod betaling for forvoldt markskade o. lign. har haft mulighed for i ret vid udstrækning at benytte arealerne under de uden for øvelses- og skydeterrænet beliggende private ejendomme, der i overvejende grad består af mindre god jord, til øvelsesformål i forbindelse med skydningerne.

Endelig har forsvaret også haft mulighed for i en vis udstrækning at benytte dele af klitvæsenets op til skydeterrænet stødende plantagearealer, men anvendelsen heraf er dog meget begrænset på grund af nåleskovsbevoksningerne.

Ved den under gennemførelse værende modernisering af forsvaret, hvorved hæren vil komme til at råde over bæltedrevne, pansrede mandskabsvogne, bæltedrevet artilleri og andet tungt motoriseret materiel, må det imidlertid forudses, at de op-

stående markskader o. lign., hvis privat ejendom benyttes, vil blive af en sådan størrelsesorden, at øvelsesvirksomheden i langt større omfang end tidligere må begrænses alene til at foregå på de af forsvaret ejede områder. Hertil kommer, at den mellem staten og Københavns kommune nu underskrevne aftale om bl. a. forskellige af forsvarets arealer i København vil medføre, at de på Kalvebod Skydeterræn hidtil afviklede skydninger med tunge våben (artilleri m. m.) må forlægges til andre skydeterræner, hvilket vil medføre en yderligere belastning af Oksbøl-terrænet, idet det på Sjælland beliggende Jægerspris Skydeterræn allerede nu er totalt udnyttet.

Nævnte aftale medfører derudover, at forskellige københavnske militære etablissementer skal frigives, og det vil tillige være nødvendigt at overveje en flytning af f. eks. Artilleriskolen til Oksbøl.

I konsekvens heraf vil forsvarsministeriet derfor anse det for påkrævet, at man snarest muligt søger de for forsvarets fortsatte brug af øvelses- og skydeterrænet ved Oksbøl nødvendige arealerhvervelser gennemført.

Som et hensyn, der vejer til i denne forbindelse, skal forsvarsministeriet endvidere fremholde, at der i løbet af de senere år er foregået en hastigt voksende udstykning af ejendomme i Ho-Oksby og Ål kommuner til sommerhusbebyggelse, og at en udvikling i fortsat retning på dette område meget hurtigt vil kunne få vidtrækkende konsekvenser for øvelses- og skydeterrænets anvendelse, idet sommerhusbebyggelser på de ud for terrænets grænser beliggende og endnu ubebyggede arealer må antages for det første at udelukke forsvaret fra enhver benyttelsesmulighed af disse arealer, for det andet at medføre mange klager fra beboerne af de pågældende sommerhuse over støjen fra skydningerne og endelig for det tredje at bevirke, at man, såfremt udvidelsen af øvelses- og skydeterrænet udskydes til senere hen, formentlig vil komme ud for en mere voldsom stigning i grundpriser m. v., end tilfældet vil være for nærværende.

Under hensyn hertil vil forsvarsministeriet derfor anse det for i høj grad påkrævet, at den ønskede udvidelse af terrænet gennemføres snarest muligt.

I overensstemmelse med foranstående har forsvarsministeriet herefter ladet udarbejde medfølgende fortegnelse (bilag 2-3) med hertil hørende matrikelkort (bilag 4-6) over de ejendomme, som er omfattet af forslaget til udvidelse af øvelses- og skydeterrænet. Som det fremgår af fortegnelsen, der er inddelt i grupper med numre svarende til den på kortplanen (bilag 1) foretagne nummererede opdeling af de med grøn skravering angivne arealer, således at man heraf kan se placeringen i forhold til det af forsvaret ejede område, udgør de pågældende arealer fra nr. 1-15 og nr. 19-20 i alt ca. 1.840 ha, der baseret på vurderingsår 1960 er vurderet til ejendomsskyld til ca. 3,2 mill. kr., og som igen er fordelt på 71 landbrugsejendomme, 38 parcelhuse, 38 sommerhuse og 87 endnu ubebyggede sommerhusgrunde. Af de enkelte fortegnelser fremgår endvidere, at der er ca. 550 sommerhusgrunde under udstykning inden for de af udvidelsesforslaget berørte områder.

De pågældende fortegnelser er, som det vil ses, udarbejdet i august og oktober 1962, og forsvarsministeriet er for nærværende ved at revidere disse med henblik på kommissarii brug ved den ønskede ekspropriation. Det kan oplyses, at området fortsat omfatter i alt 71 landbrugsejendomme og ca. 38 parcelhuse, medens antallet af sommerhuse er forøget til ca. 65, og antallet af ubebyggede sommerhusgrunde er forøget til ca. 175. Derimod er antallet af sommerhusgrunde under udstykning i konsekvens af foranstående faldet til ca. 400.

Med hensyn til den landbrugsræssige side af sagen skal forsvarsministeriet oplyse, at forslaget til udvidelse af øvelses- og skydeterrænet har været forelagt statens jordlovsudvalg, som har meddelt, at jordlovsudvalget efter omstændighederne ikke skal udtale sig imod nedlægningen af de pågældende landbrugsejendomme. Det skal yderligere oplyses, at nævnte udtalelse efter det for forsvarsministeriet foreliggende har været forhandlet mellem jordlovsudvalget og landbrugsministeriet og er tiltrådt af dette ministerium.

Jævnside med forelæggelsen af sagen for jordlovsudvalget har forsvarsministeriet tillige forhandlet sagen med ministeriet for kulturelle anliggender.

Det er heraf fremgået, at ministeriet for kulturelle anliggender lægger stor vægt på gennemførelsen af en under udarbejdelse værende plan om opretholdelse af et samlet naturområde i den pågældende egn af landet, hvori også klitvæsenets og forsvarrets arealer indgår, ligesom man er stærkt interesseret i, at det nuværende område udvides, samt at udstykning til og bebyggelse med sommerhuse lægges ind i faste rammer på bestemte steder.

Endvidere har ministeriet for kulturelle anliggender udtalt, at man måtte anse det for at være en fordel, at forsvaret erhvervede det forannævnte område på ca. 1.840 ha, idet staten på denne måde kunne få rådighed over og i vedkommende egn bevare et samlet område, der indgik i den under udarbejdelse værende plan for en naturpark.

Ministeriet for kulturelle anliggender har i overensstemmelse hermed derfor meddelt forsvarsministeriet, at man anbefaler det udarbejdede forslag til en udvidelse af Oksbøl skydeterræn.

- c. Som motivering for, at nærværende bevillingsandragende ikke er blevet optaget på forslag til finanslov 1964-65, skal anføres, at de nødvendige afsluttende forhandlinger først for nylig har fundet deres afslutning, og at det må anses for ønskeligt at fremme erhvervelsen af de for udvidelsen nødvendige arealer, inden yderligere udstykning til sommerhusbebyggelse finder sted.
- d. Udgifterne ved sagens gennemførelse påregnes optaget på forslag til lov om tillægsbevilling for vedkommende finansår under § 30.I.A.30.B. begyndende med finansåret 1965-66, idet der ikke forventes at fremkomme udgiftsbeløb i indeværende finansår.
- e. Forsvarsministeriet anmoder herefter om finansudvalgets tilslutning til at måtte anvende det fornødne beløb til ekspropriation af et område på ca. 1.840 ha i tilslutning til det eksisterende øvelses- og skydeterræn ved Oksbøl, idet udgifterne herved afholdes under § 30.I.A.30.B. for finansåret 1965-66 og om påkrævet følgende finansår.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

VICTOR GRAM

/ H. P. Gregersen.

Til finansudvalget.